

ERA21 #05 2023 MĚSTA OBNOVY

EDITORIAL Ivan Gogolák, Lukáš Grasse **REALIZACE** Ostře sledovaný park. Park na Moravském náměstí v Brně Janica Šípulová, Martin Sládek / CONSEQUENCE FORMA architects / Klára Zahradníčková **INTRO** Pokrývači Livyj Bereh **VÝCHODISKA** Města obnovy Ivan Gogolák, Lukáš Grasse **DISKURZ** Ukrajinská architektura pod ruským útokem Lina Dehfarova **VIZE** IBA Ukrajina: nástroj pro (poválečnou) obnovu země s českou stopou Petr Návrat **ROZHOVOR** Jak ETH Curych pomáhá Ukrajině. Rozhovor Petra Návrata s Keesem Christiaanssem a Gyler Mydyti **REPORTÁŽ** Co dělá hlavní architekt, když začne válka? S Antonem Kolomejcevem o rozvoji Lvova Petr Návrat **VIZE** Re:Mariupol. Městská obnova a vize rozvoje pro Mariupol Serhij Rodionov a kolektiv **HISTORIE** Lidice: utopická vesnice. Architekti vždy snili o vybudování nového, lepšího světa Martina Lehmannová **REPORTÁŽ** Dva roky po tornádu. S Ondřejem Stolaříkem po Hodoníně **REALIZACE** Města Mostu, města těžby. Obnova území historického města Mostu a jeho okolí v územní studii jižní části území jezera Most Ivan Gogolák, Lukáš Grasse **IDEA** Barvy katastrof Gonzalez Haase AAS, June 14 Meyer-Grohbrügge & Chermayeff

ERA21 #05/2023 vychází v těchto dnech. Mezitím pracujeme na přípravě letošního šestého čísla, které bude jako již tradičně na konci roku zaměřeno na zahraničí, tentokrát na Francii. Nabídne možná překvapivý pohled na současnou francouzskou architekturu, která je šetrná, využívá lokální materiály, jako je např. hlína, neplýtvá zdroji ani energiemi a staví na sociálních vazbách a místních zkušenostech.

ocenění

CENA MINISTERSTVA KULTURY PRO JANA LÍNKA

Ve čtvrtek 19. října 2023 byly uděleny **Ceny Ministerstva kultury ČR**. Cenu za přínos v oblasti architektury získal **Jan Línek**. Odborná porota ocenila jeho celoživotní snahu o vytváření důstojného a přívětivého prostředí pro seniory, která započala v autorské dvojici s Vladem Miluničem a pokračovala i v rámci vlastního ateliéru. Dílu Jana Línka jsme se věnovali například v číslech *ERA21 #01/2022* (Reflexe postmoderny) nebo *ERA21 #02/2021* (Architektura péče).

CENA J. M. OLBRICHA

Regionální ocenění za architekturu na Opavsku se každoročně uděluje novostavbám nebo rekonstrukcím postaveným v regionu. **Cena Josefa Marii Olbricha** byla od svého vzniku vyhlašována spolkem Za Opavu, letos její správu převzal Spolek architektury města. Vyhlášení letošního ročníku proběhlo 29. září 2023 v rámci festivalu Den architektury v opavských arkádách ve Dvořákových sadech. Odborná porota rozhodovala ve složení: architekti Vladimír Balda, Jan Bárta, Martin Kloda, Tomáš Machovský, architekt a šéfredaktor časopisu

ERA21 Filip Landa, historička architektury Martina Mertová a historik umění Martin Pavlíček. Z celkově osmi nominovaných děl tato komise vybrala šest finalistů a udělila jednu hlavní cenu.

Letošním laureátem se stala **přístavba tělocvičny ZŠ Kobeřice** navržená kanceláří WMA architekti. Porota ocenila přístup obce, jež vybírala z více návrhů, a získala tak ve své investici vysokou architektonickou kvalitu. Dále byla pozitivně hodnocena přirozenost, s jakou dostavba doplnila stávající areál, a péče, která byla věnována navazujícím venkovním plochám. Výsledkem se stala civilní a materiálově adekvátní stavba, citlivě zasazená do prostoru mezi starou tělocvičnou a tenisové kurty, s pečlivě dořešenými detaily a příjemnou barevností.

www.facebook.com/spolekarchitekturymesta

KRKONOŠSKÁ CENA ZA ARCHITEKTURU

Své vítěze zná i druhý ročník **Krkonošské ceny za architekturu**. V rámci slavnostního večera, který se konal dne 21. září 2023, byla udělena hlavní cena nenápadné stavbě, objektu **nouzového východu pevnosti Stachelberg**.

Soutěž si klade za cíl ocenit a zviditelnit architektonické projekty v rámci regionu MAS Krkonoše, podpořit diskuzi o rozvoji veřejného

FOUNDED BY GROHE

Pure Freude
an Wasser

GROHE

Grand Prix Architektů Festival

Přehlídka nejkvalitnější architektury v Česku

30. 10. 2023 9:30 - 16:30, Veletržní palác, Velká dvorana, Dukelských Hrdinů 47, Praha 7

Více informací na [gpaf.cz](https://www.gpaf.cz)

prostoru, ale také propojit zástupce tamějších samospráv s odborníky a ukázat cestu, jak se dají rozvíjet obce a města s perspektivou do budoucna. Porota tvořená architektky Jiřím Opočenským, Tomášem Veselým, Jaroslavem Wertigem, architektkami Janou Jandourkovou Medlíkovou, Romanou Mališ Bílkovou a krajinářskou architektkou Jitkou Tomsovou se jednomyslně rozhodla udělit hlavní cenu projektu nouzového východu T-S 72 Stachelberg v Babí u Trutnova, za jehož návrhem stojí architekti Benedikt Markel a Tomáš Hradečný z ateliéru IXA.

www.krkonoskacenaarchitekturu.cz

přednáška

PODZIM S KRUEM

Cyklus přednášek a diskuzí o architektuře organizovaný tradičně spolkem Kruh vždy první čtvrtek v měsíci pokračuje. Opětovné využívání v architektuře a umění představí ve čtvrtek **2. listopadu od 19:30** v kině Světozor britský architekt z ateliéru 6a architects a profesor univerzity ETH Curych **Tom Emerson**, který přijede do Prahy na pozvání Kruhu již podruhé. Jeho přednáška v roce 2014 s názvem Nikdy moderní (Never Modern) o znovuvyužívání (re-use) vzbudila velký zájem publika, proto vystoupí v Kruhu výjimečně podruhé. Základní vstupné na akci je 150 Kč a za zvýhodněnou cenu pro studenty nebo seniory za 130 Kč.

Vstupenky lze zakoupit přes rezervační systém kina Světozor.

Poslední přednáška cyklu se uskuteční dne **7. prosince**, kdy vystoupí významný švýcarský statik **Jürg Conzett**, autor mnoha zajímavých mostů a lávek na území Švýcarska.

www.kruh.info

ARCHITEKT V PRAXI 2023

V rámci přednáškového cyklu Architekt v praxi pro studenty 2. ročníku magisterského stupně se v zimním semestru představí devět tvůrců, jejichž díla vznikala za ztížených podmínek, s omezeným rozpočtem a především zapojením jejich vlastních rukou. Úvodní přednáška proběhla ve čtvrtek 19. října, další se budou konat od 17:00 hodin buď v úterý nebo ve čtvrtek ve velké aule (A310) FA VUT na Poříčí 5. V úterý **31. října** vystoupí **Jan Tyrpekl** (*1986), absolvent FUA TUL (2005–2013), který v současnosti vede vlastní ateliér zaměřený na nízkonákladové objekty stavěné svépomocí.

V úterý **7. listopadu** vystoupí trojice architektů **Martin Kožnar**, **Samuel Netočný** a **Vojtěch Jemelka**. Martin Kožnar (*1980) vystudoval FA ČVUT a AVU ŠA Emila Příklad. Od roku 2004 se věnuje vlastní praxi, v letech 2006–2013 vedl s Jiřím Bízou Atelier25. Od roku 2013 vede studio Martin Kožnar Architekt. Samuel Netočný (*1986) absolvoval bakalářské studium na FA VUT v Brně (2005–2009), pobyt Erasmus na School of Architecture, University of Brighton (2007–2008) a magisterské studium Institutu umění a architektury (IKA) na Akademii výtvarných umění ve Vídni (2009–2011). Od roku 2014 pracuje v ateliéru BEHF. Vojtěch Jemelka (*1985) absolvoval stáž na FUA TUL v Liberci (2008), diplomoval u prof. Ivana Kolečka na FA VUT v Brně (2011) a následně pokračoval ve studiu u prof. Emila Příklad na AVU v Praze (2014). V roce 2014 začal spolupracovat s olomouckým studiem Ječmen a současně působí jako pedagog na FA VUT.

V úterý **14. listopadu** vystoupí architekt a stavitel **Matěj Petránek** (*1979), který navrhuje a vlastníma rukama staví domy. Domy jsou to dřevěné, malé, rodinné, přesto je s nimi spousta práce i radosti. V úterý **21. listopadu** vystoupí architekt a biolog **Adam Lacina** (*1985), absolvent Přírodovědecké

fakulty MU v Brně a FUA TUL. Spolupracoval s olomouckými ateliéry Ječmen a StudioPAB. V roce 2019 založil vlastní ateliér erptel.

Ve čtvrtek **23. listopadu** vystoupí **Lukáš Blažek** (*1980), absolvent AVU a ČVUT v Praze, který od roku 2007 vede spolu s Evou Blažkovou Ječmen studio. Spolupracuje s týmem mladých architektů a specialistů.

www.fa.vutbr.cz

soutěž

PROSTOR KULTURY ŽDÁR NAD SÁZAVOU

Město Žďár nad Sázavou vyhlásilo jednofázovou otevřenou projektovou, urbanistickou, architektonickou a krajinářskou soutěž. Předmětem soutěže je návrh urbanistického, architektonického a krajinářského řešení veřejného prostranství Kulturního domu ve Žďáru nad Sázavou. Datum odevzdání soutěžních návrhů bylo stanoveno na **31. října 2023**.

www.prostor-kultury-zdar.refuelled.cz

www.zakazky.zdarns.cz

PROMĚNA TYRŠOVÝCH SADŮ

Statutární město Jablonec nad Nisou vyhlásilo jednofázovou otevřenou projektovou krajinářsko-architektonickou soutěž. Jejím předmětem je architektonicko-krajinářská proměna Tyršových sadů. Řešené území je rozděleno na projektovou a ideovou část. Projektovou část tvoří vlastní území Tyršových sadů, ideovou část pak navazující území parku Nová Pasířská, ulice a prostranství lemující Tyršovy sady a prostor možné bezmotorové propojky parku s centrem města. Zadavatel očekává především přesvědčivý názor na aktuální interpretaci romantického parku z 19. století v kontextu současného Jablonce. S respektem k historickému

odkazu i hodnotné původní vegetaci je cílem soutěže citlivá aktualizace prostorové koncepce, maximální využití synergie mezi parkem, řekou Nisou, okolními významnými budovami (lázněmi a sokolovnou) a navazujícím parkem Nová Pasířská. Datum odevzdání soutěžních návrhů bylo stanoveno na **31. října 2023**.

www.nen.nipez.cz

OBECNÍ DŮM STRÁNECKÁ ZHOŘ

Obec Stránecká Zhoř vyhlásila jednofázovou otevřenou projektovou, urbanistickou, architektonickou a krajinářskou soutěž. Předmětem soutěže je návrh architektonického řešení rekonstrukce obecního úřadu a hospody na Obecní dům. Součástí rekonstrukce je také přístřešek autobusové zastávky. Předmětem je rovněž návrh urbanistického, architektonického a krajinářského řešení veřejného prostranství návsi. Datum odevzdání soutěžních návrhů bylo stanoveno na **1. listopadu 2023**.

www.stranecka-zhor.refuelled.cz

www.e-zakazky.cz

BECHYŇOVO NÁMĚSTÍ PŘIBYSLAV

Město Příbyslav vyhlásilo jednofázovou otevřenou projektovou architektonicko-krajinářskou soutěž. Předmětem soutěže je získat komplexní architektonický návrh rekonstrukce Bechyňova náměstí v Příbyslavi. Vybraný tým architekta / generálního projektanta následně zpracuje všechny projektové fáze investičního záměru. Datum odevzdání soutěžních návrhů bylo stanoveno na **10. listopadu 2023**.

www.e-zakazky.cz

TERMINÁL JIHLAVA VRT

Správa železnic, státní organizace, vyhlásila jednofázovou otevřenou architektonicko-

-urbanistickou soutěž. Předmětem je zpracování architektonicko-urbanistického návrhu pro účely budoucí výstavby nového železničního Terminálu Jihlava VRT, železniční estakády přes dálnici D1 a další navazující dopravní a technické infrastruktury v rozsahu řešeného území, které budou součástí vysokorychlostního úseku VRT Vysočina. Terminál bude sloužit jako přestupní uzel mezi VRT Vysočina, konvenční tratí a hromadnou dopravou a zároveň jako P+R bod pro dojíždění z oblasti Kraje Vysočina. Datum odevzdání soutěžních návrhů bylo stanoveno na **10. listopadu 2023**.

www.zakazky.spravazeleznice.cz

REVITALIZACE SADU SVOBODY VE ZLÍNĚ

Statutární město Zlín vyhlásilo jednofázovou otevřenou projektovou krajinářsko-architektonickou soutěž. Předmětem krajinářsko-architektonické soutěže je nalezení vhodného prostorového uspořádání a adekvátního způsobu využití sadu Svobody v návaznosti především na tržiště Pod Kaštany, budovu zámku a bývalého soudu. Zachován, případně posílen by měl být koncept přírodně krajinářského parku s centrální dominantou nejstarší zlínské budovy – zámku – i budoucí možnost zapojení budovy bývalého soudu.

Řešené území je přibližně vymezeno prostorem sadu Svobody, tedy prostranstvím mezi třídou T. Bati a ulicemi Gahurovou, Soudní, Bartošovou a Vodní včetně částí ulice Soudní a prostoru dvojice podchodů mezi sadem Svobody a autobusovým nádražím.

Zlínský sad Svobody je neodmyslitelně spjat s budovou zámku, kterou obklopuje, a s budovou bývalého soudu. Obě stavby patří k nejstarším

budovám ve městě. Tento přírodně krajinářský park s geniem loci starého panského sídla se nachází na rozhraní historického centra a modernistického baťovského města. Díky své poloze mezi hlavním zlínským náměstím a autobusovým nádražím jím prochází nemalé množství obyvatel a návštěvníků Zlína, kteří ale nemají mnoho důvodů k tomu, aby v parku setrvali.

Město Zlín si uvědomuje, že ke změně tohoto stavu je zapotřebí víc než úprava zpevněných ploch a pečlivá údržba vegetace. Komplexní úpravy a nová náplň jsou souběžně připravovány pro zlínský zámek a hledá se také řešení k umožnění přestavby chátrající budovy soudu. Nalezení vhodného využití budov zámku a soudu proto město vnímá i jako příležitost k doplnění chybějících atraktivit a života v okolí parku. Datum odevzdání soutěžních návrhů bylo stanoveno na **15. listopadu 2023**.

www.nen.nipez.cz

SPOLKOVÝ DŮM KOMAŘICE

Obec Komařice vyhlásila jednofázovou otevřenou projektovou architektonickou soutěž. Předmětem soutěže je získat komplexní architektonický návrh novostavby objektu spolkového domu, rekonstrukce objektu obecního úřadu, stavby garáží a skladů a souvisejících úprav zahrady a dvora v obci Komařice. Vybraný tým architekta / generálního projektanta následně zpracuje všechny projektové fáze investičního záměru. Předpokládané investiční náklady na stavební realizaci byly stanoveny na 48 mil. Kč bez DPH. Předpokládaná hodnota následné zakázky činí 4 mil. Kč bez DPH.

www.tenderarena.cz